

Gentiaan

Afdelingsblad IVN Oost-Achterhoek

Nummer 111 Voorjaar 2018

Verlagen met veel foto's van de activiteiten van de afgelopen maanden
en andere wetenswaardigheden.

Afdelingsinformatie

Voorzitter

Jacqueline Borgers-Collou Looweg 10, 7152 AL Eibergen
tel.: 0545-479997 jborgers-collou@hetnet.nl

Vice-voorzitter

Vacant

Secretaris

Henk Wiggers De Savornin Lohmanstraat 12,
7103 GW Winterswijk
tel.: 06-20120995 ivn-oostachterhoek@ziggo.nl

Penningmeester

Ron Krabben Kardinaal de Jongstraat 37, 7131
XS Lichtenvoorde
tel.: 0544-372612 r.krabben2@upcmail.nl

LEDEN

Jan Dirk Focker Kamperweg 7, 7137 PA Lievelede
tel.: 0544-487469 jandirk@focker.eu

André Hendriks Dorpsstraat 85, 7136 LJ
Zieuwent
tel.: 0544-352043 a.hendriks85@hotmail.com

Anke Hollink (Tevens Huikert 17a, 7161 GJ Neede
vertrouwenspersoon)
tel.: 0545-291109 johnenankehollink@hetnet.nl

Kay ten Barge Eikenlaan 106, 7151 WS
Eibergen
tel.: 0545-473690 kaytenbarga@gmail.com

Werkgroepen

Landschapsbeheer

Johnny Hollink Huikert 17a, 7161 GJ Neede
tel.: 0545-291109 johnenankehollink@hetnet.nl

Promotie

Kay ten Barge Eikenlaan 106, 7151 WS
Eibergen
tel.: 0545-473690 kaytenbarga@gmail.com

Thema-avonden

Hans Berndsen Papaverstraat 8, 7151 VZ
Eibergen
tel.: 0545-477222 j.berndsen@upcmail.nl

Vleermuizen

Anke Hollink Huikert 17a, 7161 GJ Neede
tel.: 0545-291109 johnenankehollink@hetnet.nl

Wandelingen

André Hendriks Dorpsstraat 85, 7136 LJ Zieuwent
tel.: 0544-352043 a.hendriks85@hotmail.com

Website

Frans Bomer Havekortweide 9, 7152 KJ
Eibergen
tel.: 0545-472457 f.bomer@chello.nl

Contributies

Leden € 24,00 Huisgenoten € 11,00 Jeugdleden € 12,00
Donateurs min. € 11,00
Bankrekening: NL88RABO0316440116 t.n.v. IVN

(advertentie)

Webwinkel voor schapen en werkhonden producten.

Begrazing met schapen in de Achterhoek en Twente.

Lezingen en workshops op het gebied van schapenhouderij. Tevens jaaropleiding tot Schaapherder.

Hondenschool te Eibergen.

Hans & Greet Abbink

06-52466124 - info@schapenhoeve.nl

 facebook.com/schapenhoeve

Gentiaan

IVN Oost Achterhoek - 111

Voorwoord

Op het moment dat ik dit schrijf is de "strengere" vorst net afgelopen en kunnen we toch echt gaan spreken van voorjaar. De kievit laat zich weer horen, de eerste citroenvlinder fladdert ongeduldig door de tuin en boomknoppen beginnen dikker te worden. Alles begint langzaam aan weer levendig te worden. Ook voor het IVN staan een aantal spannende tijden voor de deur. Zo is er bij natuurpark de Kronenkamp van alles aan het veranderen. De toekomstige paden worden vrijgemaakt, kinderen van de Hofmaatschool te Neede gaan een takkenril aanleggen en het grind is uit één van de basins gehaald. Vooral dit laatste brengt ons een stap dichterbij ons einddoel. Al met al zijn er maar liefst 40 vrachtwagens grind afgevoerd! Een hele operatie dus.

Binnen onze werkgroepen is het altijd een drukte van belang. Zo heeft landschapsbeheer weer een groot aantal wilgen geknot afgelopen winter en heeft de ploeg een aantal nieuwe werklieden erbij die ze goed kunnen gebruiken. De vleermuiswerkgroep gaat het de komende tijd uiteraard ook drukker krijgen aangezien de fladderaars weer beginnen te ontwaken uit hun winterslaap. Ook de wandelingen en thema-avonden blijven mensen aantrekken wat natuurlijk zorgt voor nieuwe kennis rondom natuur en milieu. Tevens heeft IVN Oost-Achterhoek sinds kort een nieuwe facebookpagina die wordt beheerd door ondergetekende.

Als laatste wil ik u er ook nog op attenderen dat in de komende maanden het educatieproject weer van start gaat met leerlingen van allerlei scholen door heel Berkelland. Onder leiding van gidsen gaan zij een kijkje nemen in de natuur en richten zij zich daarbij op verschillende thema's. Zo zijn er klassen die vooral naar waterbeestjes gaan kijken, maar kan het ook zijn dat er kinderen informatie krijgen omtrent bos of landschap. In alle gevallen staan de creativiteit en vindingrijkheid van de kinderen zelf centraal. Dit heeft tot nu toe tot veel positieve reacties geleid en we gaan er dan ook vanuit dat het ook dit voorjaar en zomer weer een groot succes gaat worden.

Rest mij u veel leesplezier en een goed, maar vooral groen, voorjaar te wensen.

Kay ten Barge

IVN Oost Achterhoek

Inhoud

- 4 Bestuurstafel/redactie
- 5 Weer
- 7 Oranjetipje
- 8 Landschapsbeheer
- 9 Vleermuis werkgroep
- 11 Kunst in de Natuur
- 12 Thema-avonden
- 15 Doorstapwandeling
- 17 Wandeling Hessenwegen
- 20 Plantenexcursies/
Vragenderveen
- 22 Kees vertelt

Colofon

Gentiaan nummer 111: April 2018

De Gentiaan verschijnt drie maal per jaar in april, augustus en december.

De redactie van de Gentiaan bestaat uit:

Els van Dijk, Marco Boekelder, Auke Hoekstra en Kees de Rooij.
Eindredactie: Frans Bommer, Havekortweide 9, 7152 KJ Eibergen, tel 0545-472457.

E-mail: redactiegentiaan@gmail.com.

Sluitingsdatum voor kopij van het volgende nummer: 15 juli 2018.

(Kopij digitaal aanleveren als platte tekst zonder opmaak. Foto's als losse jpg-bestanden in hoge resolutie. Maximale omvang van bijdragen: ongeveer 500 woorden).

Van de bestuurstafel

Dit is mijn laatste activiteit als, inmiddels oud-bestuurslid, van onze mooie vereniging. Woensdag 21 maart j.l. ben ik tijdens de jaarvergadering teruggetreden als vice-voorzitter.

Een mooi moment om kort terug te blikken op de afgelopen 6 jaar waarin ik met veel plezier een steentje heb bijgedragen aan het wel en wee van de vereniging. En wat een mooie vereniging hebben we met elkaar! Ik zie overal om mij heen leden die met veel passie onze streekgenoten enthousiast maken voor verschillende aspecten van de mooie Achterhoekse natuur. De kwetsbaarheid van deze natuur vraagt om continue aandacht en waakzaamheid. Met elkaar slagen we er steeds beter in om de belangen van deze natuur onder de aandacht van het publiek en de politiek te brengen en te houden.

De afgelopen jaren, waarin ik zitting heb gehad in het bestuur, kenden een groot aantal hoogtepunten zoals de succesvolle afronding van de 3de gidsencursus in 2017. De gidsencursus is een doorslaand succes die na afloop van elke editie gezorgd heeft voor een aanwas van nieuwe actieve leden. Zo ben ik zelf evenals onze huidige voorzitter het product van de 2de gidsencursus. De organisatie en het management van zo'n cursus is een ware tour de force voor de leden van de gidsencursuswerkgroep. Een ander voorbeeld is de samenwerking met het KNNV die steeds beter vorm begint te krijgen. Een mooi voorbeeld hiervan is de recent opgerichte gezamenlijke plantenerkgroep van KNNV en IVN. En natuurlijk natuurpark Kronenkamp. Wat begon als een wild idee tijdens ons 25-jarige bestaan is uitgegroeid tot een volwassen plan waarvoor de financiering nu nagenoeg rond is. Ik herinner mij de algemene ledenvergadering waarin we met elkaar plannen zijn gaan maken voor de inrichting van het voormalig waterzuiveringsterrein in Neede. Inmiddels is er vanuit onze IVN-afdeling en dan met name door grote inzet van onze voorzitter Jacqueline en haar man Ger in

hele nauwe samenwerking met Stichting Vleermuizen-dorp Neede en vele anderen enorm veel werk verzet. Het plan vroeg om een financiering van om en nabij de 1 miljoen euro. Dit geld is inmiddels gevonden en deze zomer zal de officiële opening plaats gaan vinden. Met dit geld wordt het park toegankelijk gemaakt voor het publiek en worden noodzakelijke verbouwingen gerealiseerd. De werkgroep landschapsbeheer heeft samen met vrijwilligers uit de buurt veel werk verzet bij het opruimen en toegankelijk maken van de wildernis die spontaan ontstaan is na het buitenwerken stellen van de waterzuivering. Ook de buurt heeft een belangrijke bijdrage geleverd, niet alleen tijdens de doe – dagen maar ook door het leveren van ideeën voor de inrichting van het park. Ook is er speciale aandacht voor de vleermuizen: een aantal kelders wordt geschikt gemaakt als overwinteringsplekken voor deze bijzondere dieren. Een centrale plek in het park is de ontmoetingsruimte: hiervoor wordt een van de oude bezinkputten geschikt gemaakt. Een prachtige ruimte om in de toekomst het gedachtengoed van het IVN verder uit te dragen. Ik vind het dan ook een eer dat de stichting Kronenkamp mij gevraagd heeft zitting te nemen in de raad van toezicht vanuit mijn rol als lid van het IVN, één van de oprichters van deze stichting. Op deze manier hoop ik ook in de toekomst mijn steentje bij te kunnen blijven dragen aan het verspreiden van het gedachtengoed van het IVN.

Kortom ik kijk met een goed gevoel terug op de afgelopen bestuursjaren en zie een bloeiende club met veel actieve leden en een stralende toekomst. Ik kom u dan ook graag tegen in de Achterhoekse natuur.

• **Marcel Karperien**

Van de redactie

Het IVN heeft vorig jaar de huisstijl veranderd en vanaf dit nummer ziet de Gentiaan er dan ook iets anders uit. Om het jaar goed te beginnen is er veel kopij aangeleverd, zodat dit een extra-dik nummer is geworden.

We hopen dat er ook voor de volgende nummers weer veel bijdragen zullen binnenkomen (zie pagina 3 voor aanwijzingen) en we wensen u in ieder geval veel lees- en kijkplezier toe met deze uitgave.

• **De redactie**

Wen er maar aan

In de boeken van J. Buisman over Duizend jaar WEER, WIND en WATER in de Lage Landen, staan vele verhalen over hoe het vroeger was. Maar ik bedenk me zo, is er veel verschil nu in 2018? Met deze huidige klimaat verandering? We blikken nu even terug.

Wat speelt er zich boven onze hoofden af? We weten allemaal dat de aarde opwarmt, dat gebeurde vroeger ook wel, maar niet in de opwaartse lijn van de laatste tiental jaren.

Kan wel met temperatuurgetallen komen, maar die vergeten we toch snel. Maar fysiek merken we het wel. We kijken even achterom naar de regen, hitte, zachte winter en ijsdagen.

REGEN

Eind mei 2016 schrijft Tubantia: de neerslag die viel in Twente, varieerde volgens de KNMI van 16 tot 31 mm., in Enschede viel meer. Het bericht ging verder met ondergelopen kelders en lekkage, lekkage in woningen en straten die op woeste rivieren leken tot een school waar het riool overliep en de poep de lokalen in dreef. In het stadhuis kwamen vergaderzalen en gangen onder water te staan. Het water liep elders de stopcontacten uit zei iemand over zijn appartement. Enschede likte de wonden na de storm die een maandagavond in mei 2016 over de stad trok. De Dinkel stroomt dan ook over. Weer de zin: wen er maar aan!

Maar ook dit jaar 2018 is er wateroverlast geweest van smeltende sneeuw uit Frankrijk.

De Seine treedt buiten haar oevers in Parijs. Het is dus niet alleen bij ons.

Gelukkig kon de vloedgolf via de Rijn hier uitwijken om overstromingen te voorkomen.

HITTE

Ja daar krijgen we ook nog mee te maken. Even weer een terugblik.

2015 HEET

2016 HETER

2017 HEETST (dit is wel wereld wijd)

Hier in 2017 eindigde de zomer bij de drie warmste jaren ooit gemeten.

Dat betekent niet, schrijft Tubantia, dat iedereen opeens het hele jaar door een T-shirt aan kan.

Wel dat het weer soms compleet van slag is. Hoe wordt het dan dit jaar 2018 met de aankomende zomer? We weten het nog niet, gelukkig maar. Maar er komt zeker wel weer een hittegolf op ons af. En dan maar hopen dat het niet te lang gaat duren, zodat de weilanden bruin zijn en de bomen de bladeren laten vallen. Hier viel de zomer 2017 wel mee, niets extreems.

ZACHTE WINTER

December en januari en februari zijn de drie wintermaanden in 2017/2018. December en januari zijn zacht verlopen. Begin december viel er sneeuw. De Kerstdagen waren te warm. In januari kregen we plotseling met twee stormen te maken. Vooral die heftige storm die van west naar oost ging op de 18e januari is ons wel bijgebleven. Helaas vielen er twee doden te betreuren.

Met de stormen hier viel het de laatste jaren wel mee. Een bekende weerman uit Losser zei een paar jaren geleden: het komt wel weer.

Weer even terug naar de laatste winters. Die waren zacht. Dan hoor je mensen zeggen, de Elfsteden-tocht komt nooit weer. Nu, de kansen worden wel kleiner, maar sluit het niet uit.

IJSDAGEN

Niemand verwachtte eigenlijk na twee zachte maanden, bijna drie, dat we getraakteerd zouden worden op ijsdagen eind februari en begin maart op een week met ijsdagen. Dagen die overdag ook niet boven de nul graden uitkwamen. De eerste marathon op natuurijs werd gehouden in Haaksbergen, de tweede in Arnhem en de derde was er ook nog. En koud dat het was met de snijdende wind uit het oosten. Vijf tot zes Beaufort.

Het duurde wel even voordat de ijsbanen open gingen, door de harde wind, golfde het water zodat dichtvriezen wel dagen duurde. Toch werd er geschaatst, tot zondag 4 maart 2018.

Begin maart werd in het verleden al het eerste kievitsei gevonden.

En wat een snelle overgang van ijsdagen naar hoge temperatuur, zodat ieder het voorjaarsgevoel weer merkte. Nog wel, maar dat kan ook weer snel veranderen. Wen er maar aan!

BUITENLAND EN WEER.

Ook hier zijn opmerkelijke verhalen over sneeuwval. Moskou is in de ban van de zwaarste sneeuwval in honderd jaar (8 februari 2018).

Een meteoroloog zei dat de Arctische invasie in een dag evenveel sneeuwval oplevert als normaal in een maand. Met oud en nieuw hadden ze regen en iemand zei toen; de winter wordt nooit meer zoals vroeger.

En dan dit!

Zwitserland , Wengen.

Op 23 januari 2018 werden skigebieden geïsoleerd van de buitenwereld. Skigebieden in de Alpen raken door hevige sneeuwval van de buitenwereld afgesloten, sommige al voor de tweede keer dit jaar. Een Nederlandse skileraar zegt: ik heb acht seizoenen skiles gegeven, overal ter wereld, maar zoveel sneeuw heb ik nog niet eerder gezien. Er zijn nog veel meer verhalen o.a. in Amerika over extreme sneeuwval. Genoeg sneeuw dus.

HOE VERDER

Het zou mooi zijn als we vooruit kunnen kijken, al is het maar een seizoensverwachting.

Ik heb pas nog een weeravond mee gemaakt over dat onderwerp. Van de meteoroloog Margo Ribberink, vrouw in dienst van Meteo Group te Wageningen. Ook presenteert zij weerpraatjes o.a. voor Radio Gelderland. Wat zijn er toch vele factoren die het weer maken. Enkele zal ik noemen. De oceanen en de temperatuur van het water daar; 75 % van de aarde is water. Dan ook nog dat de zeespiegel stijgt door het smelten van ijs in Groenland en de Zuidpool. Dan hebben we ook nog te maken met El Nino , langs de evenaar in de oostelijke Grote Oceaan

komt in de loop van sommige jaren een sterke opwarming van normaal koud zeewater voor, die invloed heeft op het weer in grote delen van de wereld. Maar soms ook invloed heeft op het weer in Europa(zie Google). Dan ook nog is er La Nina de tegenhanger van El Nino. Dat heeft te maken met de passaatwinden over de Stille Oceaan nabij de evenaar die voor koud water zorgen.

De straalstroom om het Noordelijk halfrond, hoe slingert die verder, hoe gedraagt die zich? (10 tot 12 km. hoog). Er zijn nog vele factoren die het weer beïnvloeden.

Eigenlijk is de seizoensverwachting nog te onzeker om hier verder mee te gaan is de conclusie.

Wat kunnen we hier zelf aan doen om de CO-2 uitstoot te verminderen?

We moeten minder olie, gas en kolen gaan verbruiken. Zon, wind en warmtepompen moeten we verder gaan gebruiken. Ben ik het elektriciteitsverbruik nog vergeten. Hier kunnen we ook op besparen. Thuis dus, in ons eigen huis. Maar ook buitenshuis is veel elektra te besparen. Kijk 's nachts eens, hoeveel licht brandt er onnodig aan straatverlichting en reclameverlichting enz.?

Deze besparingen leveren niet van vandaag op morgen de oplossing. Maar alle kleine beetjes helpen om het broeikas effect op onze planeet te verminderen.

Onze bekende astronaut zei eens: wat mooi om onze blauwe planeet de aarde te zien van boven. Maar hier boven is niets te beleven, hier beneden gebeurt het. Dus we moeten er zuinig op zijn. Ik weet zeker dat iedereen daar aan mee werkt! Nou ja iedereen?

Wel jullie, die dit verhaal lezen.

• Auke Hoekstra

- Landschapsonderhoud
- Landschapsinrichting
- Ondersteuning en advies
- Cursussen en excursies
- Houtproducten
- Plantgoed

Vereniging Agrarisch Natuurbeheer Berkel & Slinge

WWW.VANBERKELENSLINGE.NL

'T Brendeke 10 Eibergen 0545-477587

Het oranjetipje (*Anthocharis cardaminis*)

AUTEUR: ELS VAN DIJK

Als je oranjetipjes ziet dartelen boven een veld met pinksterbloemen krijg je meteen een lentegevoel. In die zin is deze vlinder echt een lentebode.

De vliegtijd is vanaf half april tot begin juni, maar rond Koningsdag- 26 april dus- zie je ze overal. De mannetjes arriveren het eerst, zo'n twee weken eerder dan de vrouwtjes.

Het mannetje valt op door de karakteristieke oranje vlek op zijn vleugels. Bij het vrouwtje ontbreekt het oranje en zij lijkt daardoor in de vlucht erg op een koolwitje. Ze is echter te herkennen aan het opvallende vlekkenpatroon op de onderkant van de achtervleugels.

Het oranjetipje is bepaald niet eenkennig wat waardplanten betreft. Bij voldoende aanbod kan ze kiezen uit: pinksterbloem, look-zonder-look, judaspenning en damastbloem.

Dat betekent niet dat het vrouwtje geen eisen stelt aan de plant. Maar planten die op zonnige, beschutte plaatsen staan hebben haar voorkeur.

Pinksterbloem en look-zonder-look hebben de voorkeur. Bij deze vlindersoort zijn de nectarplant voor de vlinder en voedselplant voor de rupsen hetzelfde.

De mannetjes gaan op vrouwtjesjacht en volgen daarbij een vaste route. Het schijnt dat ze alles achtervolgen wat wit is. Zelfs witte papiersnippers, dat ze aanzien voor een vrouwtje.

Als het mannetje een vrouwtje gevonden heeft, fladdert hij om haar heen en maakt haar het hof.

Het vrouwtje paart slechts éénmaal.

Je kunt aan het gedrag van het vrouwtje zien of ze eitjes zal gaan afzetten. Ze heeft dan een zoekende vlucht en gaat regelmatig op planten zitten om te controleren of ze geschikt zijn.

Het vrouwtje legt één eitje per bloem: onder de knop op de bloemsteel. Het eitje verkleurt van wit naar oranje. Het scheidt een stof af die andere vrouwtjes weerhoudt om op dezelfde plant een eitje af te zetten.

Zodoende komt de plant geheel ten goede aan één rups: de rups die uit het eitje komt. Dat is maar goed ook, want de rupsen schijnen elkaar op te eten. De rupsen eten niet de gehele plant, bijvoorbeeld bij de pinksterbloem of de judaspenning alleen de zaaddozen.

Vrouwtje oranjetipje rust na de ei afzetting uit op een plant in de buurt of drinkt nectar bij een andere bloem.

Een opvallend gegeven is dat het oranjetipje geen hinder ondervindt van klimaatverandering.

De vliegtijd van de vlinder valt namelijk prima samen met de bloei van zijn waardplanten: look-zonder-look.

Momenteel is deze soort vlinder dan ook niet bedreigd.

Desalniettemin schijnt alleen in het oosten van het land een afname te merken zijn- aldus de Vlinderstichting.

Dat is mogelijk een gevolg van het feit dat er steeds minder weiden met pinksterbloemen en andere geschikte planten in onze omgeving te vinden zijn.

Maar het is wel een soort waar ik ieder jaar opnieuw naar uitkijk en mij een lentegevoel geeft.

Landschapsbeheer

Afronding van het knotten van wilgen

Woensdag 14 maart heeft de werkgroep Landschapsbeheer het knotten van de wilgen in de Gemeente Berkelland afgerond. Precies een dag voordat het vogel broedseizoen van start is gegaan.

Op zaterdagochtend en woensdagmiddag is er volop gewerkt en zijn 679 wilgen van hun takken ontdaan. Slechts twee keer kon de werkgroep niet aan de slag vanwege het slechte weer, dus bleven de werkzaamheden toch goed op schema.

Dit jaar was er vanuit enkele scholen belangstelling voor het snoeiafval, om er met de schoolkinderen schermen van te vlechten. Een mooie manier van hergebruik!

Nu de wintersnoei is afgerond wil dat niet zeggen dat de werkgroep geen activiteiten meer heeft. Tot de start van het nieuwe knotseizoen in het najaar is er voor de zomermaanden het onderhoud van het geologische pad op de Needse Berg, de zomersnoei van de wilgen in het gehele gebied en natuurlijk de werkdagen op Natuurpark De Kroenkamp.

Ook de activiteiten in het Needse Achterveld staan weer in de agenda, hier mogen we na het sein van de ecooloog en boswachter weer aan de slag.

Dus volop werk om de natuur te onderhouden!

Ook zin om lekker bezig te zijn in de natuur? Ga een keer een werkmoment mee met de werkgroep en ervaar of dit ook iets voor jou kan zijn! Want je bent niet alleen met elkaar bezig in de natuur, het is ook nog eens erg gezellig!

Informatie: 0545 291109

• **Johnny Hollink**

Werkgroep vleermuizen

AUTEUR: ANKE HOLLINK

Nieuws vanuit deze werkgroep

Tijdelijke verhuizing

Vleermuisexpositie gaat tijdelijk verhuizen naar Limburg.

Nu de bibliotheek De Meijer al geruime tijd gesloten is door een verhuizing naar een locatie in het dorp, zijn de bezoekers van de vleermuizen-expositie ook in aantal afgenomen. Voor het vertrek van de bibliotheek, onze voordeur, bezochten vele belangstellenden ons museum, al dan niet begeleid door een gids. Door de verhalenlijn in de tentoongestelde wetenswaardigheden over het unieke zoogdiertje was een rondgang zonder begeleiding goed te doen voor de bezoekers. In vorige berichtgevingen bent u op de hoogte gehouden van de activiteiten van de Stichting Vleermuizendorp, die momenteel volop actief is, in samenwerking met het IVN Oost-Achterhoek, om op de voormalige waterzuivering in Neede een Natuurpark te ontwikkelen, waar ook het vleermuizenkenniscentrum een nieuwe plek krijgt.

Eind januari kwam het verzoek bij onze stichting binnen van de Studiegroep Leusdal in Healen Limburg om uit het museum spullen in bruikleen te mogen ontvangen om in het museum te Haelen een tentoonstelling op te zetten met het thema vleermuizen.

De studiegroep is eigenaar van, en heeft het beheer over, het Leusdalmuseum gevestigd in het Bezoekerscentrum Leusdal in Haelen.

De studiegroep is vooral actief met het organiseren van wisseltentoonstellingen in het Leusdalmuseum.

Daarnaast zijn ze actief in een project dat gewijd is aan professor EUGENE DUBOIS, de beroemde paleontoloog, bioloog en arts die in 1891 op Java de missing-link heeft gevonden tussen de aapmens en de mens.

(paleontologie=de wetenschap die fossiele resten of sporen van organismen bestudeert, om aan de hand daarvan de aard en evolutie op aarde in het geologisch verleden te reconstrueren).

Het project Dubois doen zij samen met de Eugene Dubois Foundation uit IJsdalen(L), zijn geboorteplaats, en met Speelpark Klein Zwitserland in Tegelen(L) waar hij veel opgravingen heeft verricht of heeft laten verrichten. De studiegroep is bij het project betrokken omdat Dubois in Haelen in 1940 op zijn hier gelegen landgoed De Bedelaar is gestorven en dus ook hier zijn sporen heeft nagelaten. In het kader van de samenwerking wordt er elk jaar een Dubois-maand georganiseerd, waarin diverse activiteiten rond het thema Dubois op de agenda staan.

Dubois deed veel onderzoek naar dieren op zijn landgoed

en was o.a. geïnteresseerd in vleermuizen. Hij liet er zelfs een speciale toren voor bouwen.

Daarom gaat de studiegroep vanaf 22 april tot en met 26 augustus een tentoonstelling opzetten rond het thema vleermuizen.

Om deze tentoonstelling te realiseren heeft de werkgroep contact gehad met de zoogdierenvereniging Nederland, die hen hebben geattendeerd op het vleermuismuseum in Neede.

En zo mochten we op 22 februari drie medewerkers van het museum uit Limburg verwelkomen op onze expositie. Na een kop koffie en een vleermuiskoekje hebben we een rondleiding op de "vleermuiszolder" gegeven, waar uiteindelijk de afspraak uit voortkwam dat de volledige tentoonstelling richting Haelen gaat. Het museum beschikt zelf over panelen en vitrines, dus verplaatsing van de inhoud vraagt tijd en aandacht, maar het vooruitzicht dat onze collectie binnenkort in Limburg te zien zal zijn is een mooie gedachte.

Dus wie nog richting Limburg reist: op naar Haelen!

Winterverblijf vleermuizen

WINTERVERBLIJF VLEERMUIZEN OP DE KRONENKAMP GAAT NIEUWE FASE IN.

Via onze Gentiaan wordt je regelmatig “bijgepraat” over de vorderingen van Natuurpark De Kronenkamp. Ook de vleermuizen krijgen in dit natuurpark alle aandacht, bij eerdere inspecties is gebleken dat het een goede vleermuizen-omgeving is. Winterkwartieren zoals op De Kronenkamp aan de orde worden met name gebruikt door baardvleermuizen, franjestaartvleermuizen, watervleermuizen en grootoorvleermuizen. Beide laatstgenoemde soorten zijn in de zomermaanden in de directe omgeving van de locatie met de bat-detector waargenomen.

Al vrij snel kwam het voorstel om één van de aanwezige bouwwerken geschikt te maken als potentieel winterkwartier voor de vleermuizen. Dit in het kader van het realiseren van een her-ontwikkelingsplan voor het gehele terrein en de gebouwen c.q. bouwwerken.

Op het park in ontwikkeling staan twee vergistingstanks, gelegen in een “bult” in de noordoosthoek van het terrein. Om een goed advies te krijgen ten aanzien van mogelijkheden tot inrichting van een vergistingstank tot vleermuizen-winterverblijf is de expertise ingeroepen van Gerhard Glas, coördinator wintertellingen en Ruud Kaal, adviseur van winterverblijven. Beide zijn verbonden aan de Vlegel (Vleermuiswerkgroep Gelderland). Tevens maakte Peter ter Morsche, die als winterverblijfteller actief is in onze regio, deel uit van de Vlegelgroep.

De conclusie van beide inspecteurs is dat de ruimte van een tank in de huidige staat zeker geschikt is als winterkwartier voor vleermuizen. Een vleermuizen-winterverblijf moet voldoende inhoud hebben, zodat het verblijf vorstvrij blijft en de temperatuurverschillen minimaal blijven, ongeacht de temperatuur buiten. Zoals de tank er nu bij ligt kunnen vleermuizen nu nog niet binnen komen. Zo moet de tank voorzien worden van een soort “brievenbus” als invliegopening. De tank ligt dieper dan het maaiveldniveau en dat betekent dat voor betreding voor inspectie een overbrugging van het niveauverschil nodig is. Tijdens het terreinbezoek van de Vlegel-medewerkers is het plan geopperd om het hoogte verschil te overbruggen door, na verwijdering van het nog aanwezige slib, een laag te storten van grof grind, om daarmee tevens een vlakkere bodem te maken.

Op het terrein staan twee grote zuivering- filters die beide een inhoud hebben van 600 kubieke meter grof grind. (Stel je voor: dit zijn 60 gevulde vrachtwagens). Ten behoeve van de ontwikkeling van een ontmoetingsruimte /expositieruimte in één van deze filters moet het aanwezige grind hieruit verwijderd worden, wat een hele klus zal worden. “Slechts” 40 kubieke meter is nodig om de vloer in de vergistingstank te verhogen. De grindbo-

dem kan tevens water vasthouden ten behoeve van de luchtvochtigheid in de tank. Vleermuizen zijn immers gebaat bij een hangplek die qua temperatuur en luchtvochtigheid geschikt is voor de overwintering. Ook zal de tank voorzien moeten worden van weggroepvoorzieningen en aanvullende hangplekken, die enkele meters boven het (nieuwe) bodemniveau aangebracht moeten worden.

Dit is in vogelvlucht het stappenplan om een vleermuis winterkwartier te realiseren op De Kronenkamp.

Maar.....Voor alle onderdelen op het terrein is geld nodig, dus ook voor dit plan. We zijn dan ook erg blij met de expertise en inzet van het bestuur en bestuursvoorzitter Ger Borgers van Stichting De Kronenkamp. Laatstgenoemde is vanaf het startmoment druk met het onderzoeken en binnenhalen van subsidies om ons parkplan te kunnen realiseren.

En zo mochten we op 7 februari 2018 voor Natuurpark De Kronenkamp, net als dertien andere projecten in Overijssel, de Achterhoek en Liemers, een mooie bijdrage ontvangen uit het Van Hemert tot Dingshof- Coldewey Fonds. Het beheer van dit fonds is ondergebracht bij Natuurfonds SBNL, dat uit de vele aanvragen met de commissieleden een keuze heeft gemaakt om deze 13 projecten financieel te steunen. Natuurpark De Kronenkamp ontving 6.000 euro voor het vleermuizenproject. Een bedrag dat de realisatie van het winterverblijf nu heel dichtbij brengt.

En zo namen Ger Borgers en ondergetekende op deze stralende winterdag in februari tijdens een officiële bijeenkomst in Kasteel Vorden de cheque in ontvangst. Ik zal jullie op de hoogte houden van de verdere ontwikkelingen met betrekking tot het vleermuizen- onderzoek.

Kopij

Heeft u een aardig natuurmoment beleefd, dat u wilt delen met anderen, stuur dan in voor de volgende Gentiaan uiterlijk 15 juli 2018! Op bladzijde 3 ziet u hoe.

Kunst zoeken in de natuur

AUTEUR: MARION VAN NOORD

Tijdens het maken van mijn eindopdracht voor de IVN natuurgidsencursus in 2017 heb ik geprobeerd mijn passie voor natuur en kunst te combineren.

Ik werd erg geïnspireerd door het artikel van Jan van Boeckel.

Hij stelt: “Het verschil tussen kunst en kennisoverdracht is dat kunst open is, een open einde heeft. Kunst laat ruimte voor eigen verbeelding, interpretatie en beleving. Het vraagt ook lef van degene die de activiteit begeleidt, om het geijkte patroon los te laten en iets te bieden waarvan de uitkomst onbekend is.”

Met dit in het achterhoofd heb ik een doe-map gemaakt met allerlei opdrachten, geschikt voor alle leeftijden. Deze opdrachten staan in het teken van ‘natuurbeleving’. Als je goed kijkt, zie je meer en kun je je verwonderen en bewust worden van de schoonheid van een schaduw, de kleuren van een boomschors en de veranderingen van de natuur (ook in de stad!).

Omdat de medecursisten zo enthousiast waren na mijn presentatie, kwam bij mij de gedachte boven om deze activiteit aan te bieden als IVN activiteit.

Op zondag 25 februari werd voor de eerste keer “Kunst uit de natuur” aangeboden bij Gasterij Ankomm’n in Winterswijk. Er hadden zich 11 deelnemers aangemeld waaronder 3 kinderen. Dit aanmelden is noodzakelijk omdat er maar voor 20 bezoekers materialen zijn.

Het was prachtig zonnig weer maar er stond een ijzige koude wind! Terwijl het thema was: “Wordt het nog een lente?”.

De deelnemers konden kiezen uit 6 opdrachten:

“Mislukt, hoezo?": hierbij is het de bedoeling dat er “-blind” getekend wordt. Het resultaat is niet natuurgetroou maar daardoor des te mooier.

“Wat is dat nu weer?": bij deze opdracht worden er foto's gemaakt van details.

“Oorkijken”: is een luisteropdracht.

“Scharreljacht”: met behulp van een boodschappenlijstje worden voorwerpen uit de natuur verzameld.

“Van klein naar groots”: hierbij wordt iets uit de natuur geïsoleerd door het te bevestigen op een schilders doekje van 10x10 cm. Daardoor wordt de schoonheid zichtbaar.

“Op safari”: hierbij vang je een insect in een bekerloep. Vervolgens kan deze uitvergroot getekend worden.

De laatste opdracht was moeilijk met deze kou maar Floris vond onder de bladeren toch nog een soort van duizendpoot. Toen we hem na afloop samen wilden bekijken, bleek de lummel ontsnapt.

Na de uitleg gingen we op pad. Dat ging erg langzaam! Iedereen ging meteen op jacht naar het “kleine”. Met verbazing werden de korstmossen bekeken en de doorsnede van de boom. Ondertussen werd er ook nog verzameld. Er ging van alles in de tasje.

Tegen 15.15 uur begon men het toch te koud te krijgen. Dus op zoek naar een warme plek bij Ankomm’n. Daar was het behaaglijk warm en stond de koffie klaar. Meerdere deelnemers gingen aan de slag met het maken van een miniatuur kunstwerk. Met veel overgave werden de schatten uit de verzameltasjes opgeplakt en vast genaaid. De kinderen waren erg enthousiast net als de ouders en grootouders.

Het hele interview met Jan van Boeckel is te vinden op internet. <https://www.trouw.nl/home/kunst-opent-oog-voor-natuur~a1776f1e/>

Marion van Noord@kpnmail.nl

Thema-avond 10 januari 2018

AUTEUR: LIES JACOBS

In het zalencentrum “ de Zonnebrinkkerk in Winterwijk hield dierenarts (en IVN-er) Ben Boschker voor een veertigtal geïnteresseerden een presentatie over antibiotica in de veehouderij en de ziekte van Lyme .

Ben wil vanuit zijn professionele betrokkenheid natuur-
liefhebbers graag een inkijkje geven in het gebruik van
antibiotica en daarbij eventuele misverstanden uit de weg
ruimen.

Goed om te weten is dat de situatie nu een totaal andere is
dan 10 jaar geleden. Het terugdringen van het gebruik van
antibiotica in de veehouderij, zo noodzakelijk om resis-
tentie van bacteriën tegen deze geneesmiddelen te voor-
komen, is in Nederland zeer succesvol geweest: een resis-
ductie van 66%! Van het slechtste jongetje van de klas tot
het beste. Dit dankzij strenge regelgeving en een geza-
menlijke aanpak door overheid, LTO, de (zuivel)industrie
en dierenartsen. Er kwam meer aandacht voor de samen-
hang tussen dierenwelzijn en diergezondheid. Goede
huisvesting, goed stalklimaat, juiste voeding en een re-
gelmatig contact tussen veehouder en dierenarts op het
gebied van preventie kunnen ziektes voorkomen. En als
de dieren dan toch ziek worden gelden er strenge regels:
Alleen antibiotica in uiterste noodzaak en niet langer dan
nodig. De zogenaamde koppelbehandeling (als er twee
dieren ziek zijn, alle andere ook antibiotica geven) is nu
bijv. slechts in uiterst nood toegestaan, terwijl dit vroeger
schering en inslag was. Ook moet d.m.v. kweek aange-
toond zijn welke ziekteverwekker de boosdoener is, om zo
effectief mogelijk antibiotica in te kunnen zetten. Een
zogenaamd formularium regelt de inzet van middelen, en
alle gebruik wordt per dier geregistreerd. Voor de humane
geneeskunde is het terughoudende gebruik in de veteri-
naire geneeskunde zeer belangrijk. In het “Onehealth”
platform wisselen professionals uit beide domeinen

informatie uit.

Na de pauze vertelt Ben over de ziekte van Lyme, over-
gebracht door teken die besmet zijn met de Borreliabacte-
rie. Mensen die veel in de natuur zijn lopen makkelijk een
tekenbeet op. De besmette teek zuigt bloed en kan dan
ook de gastheer besmetten. De infecties met deze ziekte
zijn de laatste jaren enorm gestegen. Vooral in Oost-Ne-
derland en met name de Achterhoek is een steeds hoger
percentage teken Borrelia positief. De gevolgen van een
infectie met Lyme (bijv. hartklachten, neurologische
verschijnselen, vermoeidheid en gewichtsschommelin-
gen) kunnen chronisch zijn, je lichaam slopen en je leven
ruïneren, zoals ook een aanwezige patiënte vertelde. Een
zwangere vrouw kan zelfs Lyme overdragen aan haar
kind.

Diagnosticering is echter het grootste probleem. De bac-
terie kan zich jarenlang verborgen houden. Griepachtige
en neurologische verschijnselen, gewrichtspijnen en on-
verklaarbare vermoeidheid zijn immers niet dadelijk te
koppelen aan Lyme. Antistoffenbepaling en ruggenmer-
gonderzoek zijn de klassieke onderzoekstechnieken. De
toekomst is echter aan het onderzoek op cellulair niveau,
een directe methode met behulp van nano-technologie.
Zo kan men in Gent Lyme al vaststellen door onderzoek
van urine. Behandeling vindt plaats met antibiotica, in de
toekomst is misschien stamceltherapie een mogelijkheid.
Als je een teek vindt, verwijder deze dan zo snel mogelijk
met behulp van een tekenpincet of tekenkaart en maak
een aantekening over plaats en datum. Hoe korter het ver-
blijf van de teek, des te minder kans op infectie. Als je
geïnfecteerd bent, zie je in ongeveer 60% van de gevallen
een rode kring (erythema migrans). Onmiddellijke behan-
deling met antibiotica is dan het devies. Wanneer je geen
rode ring ziet, kan er toch sprake zijn van een infectie en
de vorming van antistoffen. En antistoffen maken je niet
immuun, bij een volgende beet kan de ziekte alsnog toe-
slaan. In een Lyme paspoort worden bloedwaardes bijge-
houden. Voor werkers in “het groen” een goed instru-
ment.

Uit bovenstaande blijkt dat preventie noodzakelijk is en
als we het nog niet wisten: bij een verblijf in de natuur
bedekkende kleding dragen, broek in de sokken of broek
over de laarzen. Na afloop: kleding in de was, huidplooi-
en controleren en douchen. En let ook op het meenemen
van teken op de autostoelen.

Voor meer informatie:

www.rivm.nl en www.tekenradar.nl

Thema-avond 14 februari 2018

AUTEUR: LIES JACOBS

Thema-avond “ Kruiden in de Kruidenhof te Mallum” in “Den Diek” te Lichtenvoorde.

Een plan dat zo maar aan de keukentafel ontstond: Regina Hermus vertelt aan een 15-tal aanwezigen hoe zij en een paar volkstuinvriendinnen in 1999 het idee opperden in Eibergen een kruidentuin te beginnen.

Gelukkig zag de toenmalige gemeente Eibergen er iets in, een nieuwe toeristische attractie was immers van harte welkom. Er kwam een startsubsidie en er was een plek: de oude tennisbaan, zo prachtig gelegen tussen de twee Berkelarmen, naast de Mallumse Molen en het Muldershuis. Deze locatie werd naar een plan van tuinarchitect Bas Slatman en met behulp van hovenier Johan Geerdink door de vrijwilligers omgetoverd tot de huidige luthof. Materialen werden zoveel mogelijk hergebruikt. Alle werk(onderhoud, bestuur, ontvangst) wordt nu gedaan door ±45 vrijwillige medewerkers. Met het onderhoud en de verzorging van consumpties helpen de cliënten van Estinea.

Verhuur van de ruimte (aan bijvoorbeeld het IVN of de Cactusclub) draagt bij aan een sluitende exploitatie. De plattegrond van de tuin ziet er uit als een theepot. Van binnen naar buiten varieert de beplanting van gecultiveerd naar wild. Van vakken met verf-, keuken- en medicinale kruiden naar vlinderplanten, landbouw- en siergewassen. In de buitenste rand vinden we de inheemse begroeiing. De vijver ligt centraal.

De medicinale kruiden zijn fytotherapeutisch (op kwaal) in vakken gerangschikt. Maar planten gaan buiten de perken, ze gaan ondergronds op reis naar de burens en zaaien zich overal uit. Afhankelijk van de tolerantie van de “vak-kendeskundige” mogen ze nu eens hun gang gaan, dan weer eindigen ze op de composthoop. Aan “winterklaar” maken doen ze in de Kruidenhof niet, dus profiteren bijvoorbeeld vogels, insecten en kleine zoogdieren van een volle dis en een gespreid bedje.

Educatieve lessen met schoolklassen worden nu door het IVN verzorgd. Vanaf het lenteweekend tot half oktober is er iedere maand een publieksactiviteit, muziek, zang en voordrachtskunstenaar etc. Het amfitheatertje biedt een mooi podium, de tuin is het natuurlijke decor. Het oogstfeest vormt de afsluiting van het seizoen.

Voor de pauze zien we een sfeervol filmpje, dat ons een impressie geeft van een bloeiende tuin en activiteiten. Daarna worden enkele zeer bruikbare keukenkruiden en medicinale planten besproken zoals smeerwortel, weegbree, klimop.

Uit nood geboren, omdat er niets anders was werden kruiden al vanaf de vroegste geschiedenis als geneesmiddel toegepast (Hildegard von Bingen, Dodonaeus) . De werkzame stoffen kunnen meestal chemisch bepaald

worden. Maar ook omdat de sterkte van kruiden afhankelijk is van de samenstelling van de grond, het tijdstip van oogsten en de werking van reguliere geneesmiddelen kan belemmeren, is het niet verstandig als leek er zomaar volop mee aan het dokteren te slaan.

Regina gaf ons als direct betrokkene een leuk inkijkje in het ontstaan en de bloei van deze prachtige tuin. Maar ga vooral zelf daar naar binnen en geniet van geuren en -kleuren, bijengezoem en vogelzang. Ervaar rust en stilte, gun al je zintuigen dit feestje.

Meer over kruiden: <http://www.kruidenhof-te-mallum.nl/>

Boektitels: Kruidencyclopedie van Rebo, Het kruidenboek van Ingrid, Folklore van Wilde Planten.

Workshops: Kruidendeskundige Marianne Holtslag geeft in het komende seizoen op de woensdagmiddagen enkele kruidenworkshops. Aanmeldingen en informatie bij Regina. (t.hermus@upcmail.nl).

RGO makelaars

Registermakelaars en -taxateurs
Bennie Hummelink en Mario Bekke
vormen samen met hun assistentes
Karin Drenthel en Sonja Jentink het
RGO team.

RGO Makelaars BV is een onafhankelijk NVM makelaarskantoor en is gevestigd nabij de “Peperbus” in Winterswijk. RGO staat voor Regio Gelderland Oost.

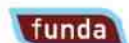

**Voor verkoop, aankoop en/of taxatie
van uw woning of bedrijf.**

Betrokken Betrouwbaar Betaalbaar

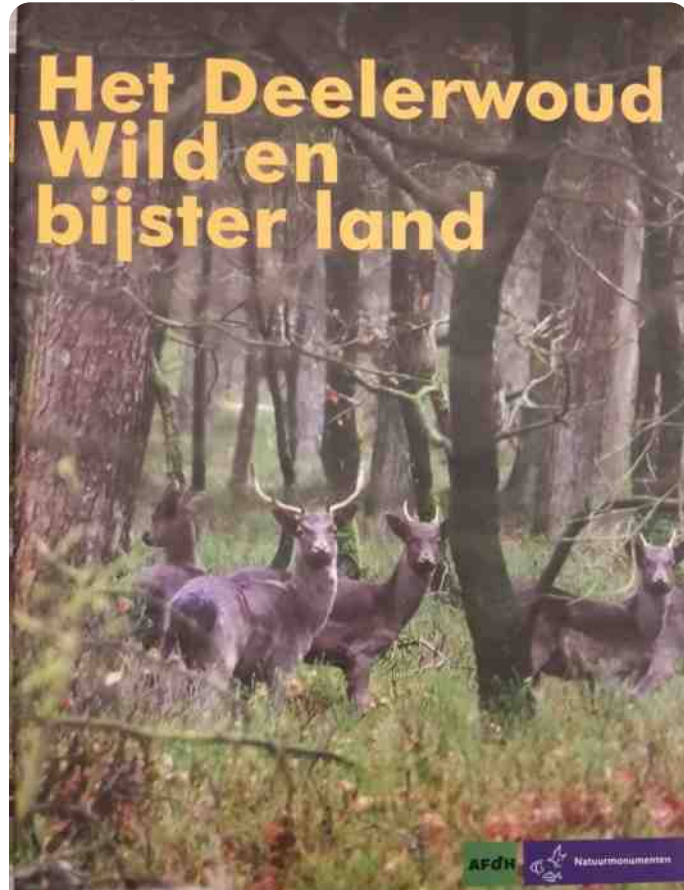
Wilhelminastraat 7 Winterswijk
Tel. 0543-531 880
info@rgomakelaars.nl
www.rgomakelaars.nl

Thema-avond 14 maart 2018

AUTEUR: LIES JACOBS

Martien Frijns, de spreker van vanavond, is samen met Machiel Bosch auteur van de twee prachtig uitgegeven boeken "Planken Wambuis, Wild en bijster land" en "Het Deelerwoud Wild en bijster land". Hij neemt ons voor de pauze mee in de geschiedenis van deze beide "bijstere" (onherbergzame) terreinen, ten noorden van Arnhem en ter weerszijden van de Hoge Veluwe. Oude kaarten en karakteristieke natuurfoto's illustreren een boeiende geschiedenis.

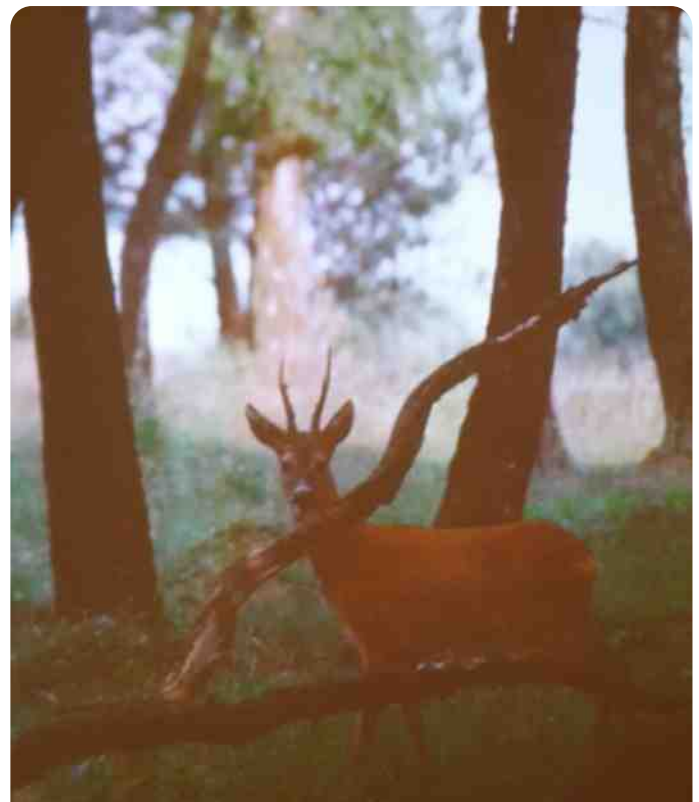
Het Planken Wambuis is genoemd naar de boerderij die hier al eeuwen staat en die zo iets betekent als: houten huis. In de middeleeuwen ontstonden er door overbegrazing zandverstuivingen, een vorm van woestijnvorming die uniek is in Noord-Europa. Om verdere verstuiving tegen te gaan zijn grove dennen geplant. In de negentiende eeuw legde de toenmalig eigenaar beukenlanen aan. Hij deed dit op ruggen, om de bomen een goede start te geven. Het is nu een zeer gevarieerd terrein met zandverstuivingen, heide, bossen en stiltegebieden. Graanakkers zijn aangelegd zodat het wild hier kan fourageren. Natuurmonumenten onderhoudt het gebied.

Dit geldt ook voor het Deelerwoud. Dit was van oudsher markegrond. Het terrein wisselde na de markeverdeling regelmatig van eigenaar. Het was zeer schrale grond waarover echter wel belasting geheven werd. Het gevolg was, dat achtereenvolgende eigenaren (Hermina Klein, de jachtliefhebbers van Heeckeren en Lebret) deze kosten moeilijk konden dragen en de terreinen weer snel doorverkochten. De heer Peletier is dan de eerste eigenaar die een echte liefhebber en kenner van het bos was. Hij deed onderzoek en ontwikkelde een visie op de toekomst. Zijn zoon onderhandelde lange tijd met Natuurmonumenten

over verkoop van een gedeelte van het landgoed. Uiteindelijk wist deze organisatie het Deelerwoud dankzij haar eerste grote publieksactie in 1967 en subsidie van minister Klompé, voor 8 miljoen gulden te verwerven. Het beheer van Natuurmonumenten is nu gericht op het semi-open houden van het terrein. Het faunabeheer is in handen van Natuurmonumenten zelf. Sinds 2017 is er wegens een teveel aan vooral damherten weer in beperkte mate sprake van afschieten. Echter alleen aan de randen en niet in de rust- en stiltegebieden.

Na de pauze krijgen we een natuurfilm te zien, die Luc Enting samengesteld heeft uit opnamen die hij in een periode van twintig jaar in deze gebieden gemaakt heeft. Het zijn schitterende beelden, die hij, in honderden uren, verscholen in boomhutten en camouflagetentjes, met eindeloos geduld filmde. Dassen, reeën, edelherten komen drinken in een meertje, spechten en bosuilen voeren hun jongen. Dieren laten hun natuurlijk gedrag zien. Dit alles vergezeld van de originele vogelgeluiden en een prettig, bescheiden commentaar.

Wil je meer van deze opnamen zien, bezoek dan zijn bioscoopfilm: "Wild" (met commentaar van André van Duin), of steek de IJssel over voor een fijne wandeling.

Wandelingen

Enkele verslagen van wandelingen, op de website is soms meer te vinden.

Doorstapwandeling op 21 januari 2018

AUTEURS: MARTIN PETERKAMP, ANDRÉ HENDRIKS EN JOHNNY EN ANKE HOLLINK

Prachtig weer met een stralende zon was de ontvangst van de wandelaars op de parkeerplaats van Sportpark de Bijenkamp in Eibergen. Om 11 uur gingen we van start met 34 enthousiaste deelnemers.

Het eerste deel van de wandeling bracht ons via de watertoren bij Eibergen naar het Honesch bos waar de eerste schade door de zware storm van donderdag 18 januari jl. goed zichtbaar was. Ook de paden waren enorm drassig door de overvloedige regenval, maar gelukkig was iedereen er op voorbereid met stevige schoenen en laarzen.

In het Assinkbos was de stormschade nog veel groter en blokkeerden grote, omgevallen bomen de doorgang via het pad. Met enig survival-werk, wat de wandeling ook wel weer spannend maakte, vervolgden we de route over een paadje dwars door het heideveld. Ook hier was de waterstand hoog en tot aan het einde van de wandeling bleven doorgangen en paden kliebern!

Op de parkeerplaats aan de Assinkweg stonden Henriette en Ben met koffie en krentenbrood. Ze zien staan maar door de enorme waterpartij hen niet kunnen bereiken leverde even een zoektocht op hoe er te komen. Een sluip-/struim route door het bos bracht uitkomst en daarna konden we genieten van de koffie in het zonnetje.

De doorgaande weg van Eibergen/ Haaksbergen werd overgestoken en over de beekoever vervolgeden we de wandeling. Kruip door, sluip door onder de noodbrug door, die er ligt in verband met de aanleg van de nieuwe N18. Stilstaan bij de definitieve brug die er naast ligt en een mooi uitzicht geeft op de veranderde omgeving door al deze ingrepen.

Om 13.15 uur bereikten we de pauze plek, café Otten in de Rietmolen. Bij de open haard konden we genieten van een lunchgerecht en na deze gezellige onderbreking ging de tocht verder via het buitengebied van de Rietmolen.

Eerst bij een stuk bos naast de nieuwe weg de maatregelen bekijken die zijn genomen ten behoeve van de vleermuizen, die hun holle boom zijn kwijt geraakt bij de bomenkap! De opgehangen vleermuiskasten moeten uitkomst bieden, hopelijk weten de diertjes de weg ernaar toe te vinden.

Als we bij de tunnel komen die onder de weg is gelegd om dieren veilig naar de overkant te brengen, wacht de wandelaars een verrassing. Want uitgerekend vorige week is de doorgang voor ons geblokkeerd doordat de rasters zijn geplaatst, met het doel de dieren de tunnel in te leiden. Op deze plek was het stilstaan bij al deze ingrepen en konden men vanaf de snelweg heel ver weg kijken. Een kans die er nu nog was, want binnenkort nemen de auto's bezit van deze weg en is een oversteek hier niet meer aan de orde! Uiteindelijk is het toch gelukt om het wandelpad te bereiken, dat ons terug zou brengen naar de plek waar we om 11 uur gestart waren. Ondanks het vele water wat op de route getrotseerd moest worden, waren de deelnemers enthousiast over alles wat onderweg te zien was. Mede door het fraaie weer was er weer veel in de natuur en het veranderde landschap te genieten.

ONTWERP, AANLEG EN ONDERHOUD VAN BELEVINGSVOLLE TUINEN

(0)545 - 292 568

POST@TUINENVANGEERDINK.NL

WWW.TUINENVANGEERDINK.NL

Hoveniersbedrijf:

- Aanleg
- Renovatie
- Onderhoud van tuinen

Groencentrum:

- Ruim assortiment planten
- Gereedschap
- Cadeaushop

Hoerinkstegge 5 Winterswijk Meddo 0543-569302

Wandeling op 18 februari 2018

AUTEUR: GERRIT HEUSINKVELD

Wandeling met het thema "Hessenwegen" op zondag 18 februari.

Aalten: Vanaf 13.45 uur loopt de parkeerplaats bij restaurant 't Noorden in een rap tempo vol en rond de klok van 14.00 uur tellen we ruim 65 deelnemers, waaronder ook een paar kinderen, we besluiten de deelnemers op te delen in 4 groepen.

Het thema voor deze wandeling is Hessenwegen en voor we beginnen met onze wandeling maakt Annet d.m.v. een oude routekaart duidelijk hoe en waarom de Hessenwegen zijn ontstaan. De Hessenwegen stammen al uit de 17e en 18e eeuw, deze onverharde wegen werden gebruikt om vracht van Duitsland via Nederland te vervoeren. Hiervoor werd gebruik gemaakt van Hessenkarren (enkele as) of Hessenwagens (dubbel as). De grote brede wagens van de Hessen hadden een grotere spoorbreedte van 128 cm. Het is mogelijk dat ze de bestaande wegen daardoor niet mochten gebruiken om de wegen nog niet slechter te maken. Door in konvooi door de ongebaande heide te trekken zouden de wegen vanzelf ontstaan kunnen zijn. Dit zou ook verklaren waarom de Hessenwegen niet door maar juist langs steden en dorpen lopen. De handelsgoederen kwamen uit het graafschap Hessen (tussen Frankfurt en Kassel, nu onderdeel van de deelstaat Rijnland-Westfalen), later ook van buiten dat graafschap. Alle vrachtrijders met brede wagens uit Duitsland bleef men in Nederland 'Hessen' noemen. Er is ook een andere theorie dat de naam Hessenweg een verbastering is van "Hers" dat paard betekent. Hessenweg is dan Paardenweg. De Hessenweg van deze dag loopt vanuit Duitsland, Bocholt en via de Kreuzkapelle, Bodendieken verder ten noorden van Aalten naar de Halse Rug. Vandaar gaat de oude handelsweg via Doesburg verder naar Amersfoort. In Amersfoort werden goederen in vrachtschepen geladen en verder verscheept.

Koningsweg

Vandaag starten we onze wandeling op de Koningsweg, tot 1936, het jaar dat de Ringweg (nu N 318) werd aangelegd, sloot de Koningsweg nog naadloos aan op de Hessenweg die via havezate 't Walfort, het noorden van Aalten richting de Radstake liep.

In verband met een bodemsanering wordt momenteel het bos aan de linkerkant van de Koningsweg gekapt. Het bos was aangeplant op een te dunne afdeklaag van de oude vuilnisbelt. Er wordt nu een extra afdeklaag van ongeveer 2 meter met lichtvervuilde grond opgebracht. De lichtvervuilde grond zou niet schadelijk zijn voor de volksgezondheid, maar wel veel goedkoper als schone grond. Vervolgens wordt het grondstuk opnieuw ingeplant en wandelpaden aangelegd. Het hele project duurt ongeveer 7 jaar. We vervolgen de wandeling via het paadje dat aan de noordkant van de begraafplaats loopt. Hier zijn al tekenen zichtbaar dat de lente er zit te komen, zoals hier de mooie gele bloem van de Gele Kornoelje.

Gele kornoelje

Verder heb je hier mooi uitzicht op de glooiing van het Essenlandschap en het Urnenveld met de grote keien en de verschillende hoge grassen.

We steken de Romienendiek over en vervolgen de wandeling via een smal wandelpad met aan beide zijden hoge begroeiing. En via een natuurlijk opstapje van een gevelde boom komen we op een bloemen akker.

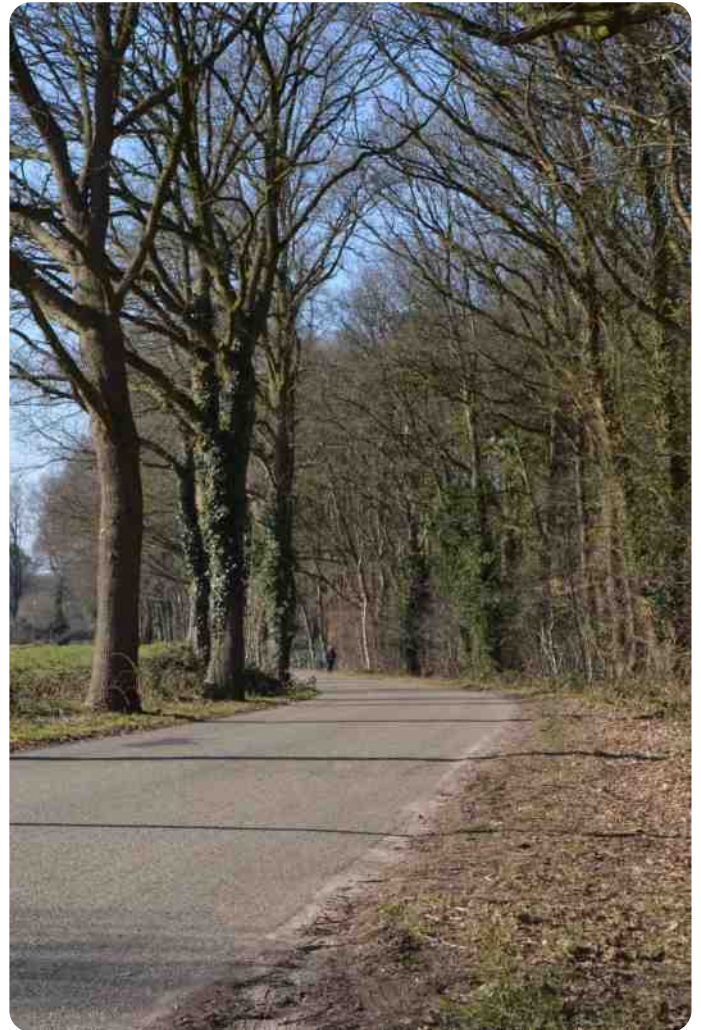

Mooi wandelpaadje naar de wilde bloemenakker

Deze akker staat in de zomer vol met wilde bloemen en zijn een onderdeel van het project "Samen voor de Patrijs". De patrijs kwam tot halverwege vorige eeuw veel voor. Maar van een populatie van enkele honderdduizenden is nog maar vijf procent over en ook die dreigt verloren te gaan. Sinds 2013 is een speciale werkgroep bezig om het tij te keren en de vogel terug te brengen in het landschap. In het 'Jaar van de Patrijs' sloegen vijf partijen met het project 'Samen voor de Patrijs' de handen ineen: de Agrarische Natuurvereniging PAN, de Vogelwerkgroep Zuidoost Achterhoek, de Wildbeheereenheid Aalten en omstreken, Vogelbescherming Nederland en de gemeente Aalten. In de afgelopen vijf jaar is het aantal paartjes toegenomen van 3 naar 42. Het is mooi om te zien dat door samenwerking zoiets moois kan groeien. . het project 'Samen voor de patrijs' nu ook de Gouden Mispel gewonnen, een belangrijke prijs als het gaat om natuurbescherming Bij het VVV kantoor zijn fietsroutes te verkrijgen om langs de verschillende akkerranden te fietsen.

We komen opnieuw bij de Romienendiek, dit is een stuk van de oorspronkelijke Hessenweg. Vaak wordt gedacht dat de Romienendiek haar naam te danken heeft aan Romeinse legers die over deze weg zouden zijn getrokken. Maar hier hebben geen Romeinse legioenen gelopen. Nee, voor de naam moeten we terug naar de zeventiende eeuw,

oorkonden uit die eeuw beschrijven een verschrikkelijke stormramp die van Halle over de Heelweg naar de Vennebulten trok. Met hevige regenval en heftig onweer. Plotseling zakte er een windhoos naar beneden en draaiend werden hooimijten de lucht ingezogen. Nog nooit hadden ze in de Heelwegzo'n onweer beleefd. Maar wat ze zagen, dat was ongelooflijk, op de zandweg werd een vreemd vrouwspersoon door de wind voortgedreven. De mensen wilden haar binnen roepen, maar plotseling was ze verdwenen. Waar was gebleven, ze moesten het ergste vrezen. Toen weken later een paar plaggen stekers door de Vennebulten trok bleven ze bij de zandkuil staan. Wie had toch daar een dak van takken en stro gemaakt. Ze durfden amper naar binnen te gaan, en daar zat het onweerswif. Volgens de overlevering had ze vuurrood haar, de lui noemden haar Vennemiene, Bultenmiene, Bosmiene, Huttenmiene en zo nog meer. Maar om haar vuurrode haar werd ze meestal Rooie Miene of Roo-miene genoemd. De weg langs haar hut heet daarom nog altijd Ro-mienediek.

Romienendiek

We steken de Romienendiek over en gaan via de Nonhofweg, een mooie oude holleweg, richting Scholte Eppink. Langs deze holleweg zijn een aantal zeer mooie kriecken (wilde kers) te bewonderen. Scholte Eppink is een eeuwenoude boerderij, de eerste vermelding stamt al van 1310. In de 15e en 16e eeuw hoorde de boerderij bij Klooster het Schaer. In verband met Liberale gifte 1748 werd er al melding gemaakt van reusachtige eiken. Rondom de boerderij staan nu nog steeds gigantische eiken. Tot de 19e eeuw heeft de fam. Eppink er gewoond, nu woont er de fam. Mateman. Deze familie hecht veel waarde aan geschiedenis en natuurschoon.

Zicht op voorhuis Scholte Eppink

In het bos onder de eiken staan hele stukken met Allium ursinum (daslook), er is zelfs al een klein bloemetje in de daslook te ontdekken. De naam Allium betekent look, ursinum betekent beer, vandaar de wel eens gebruikte benaming beerlook. Dit verwijst naar het oude volksgeloof dat men dacht dat beren die uit hun winterslaap kwamen als eerste op zoek gingen naar wat daslook om van te eten. De daslook werd door onze Germaanse voorouders geassocieerd met de beer, men dacht dat de beer zijn kracht aan dit kruid te danken had. Als mensen dan daslook aten zouden ze zeker ook berenkracht krijgen. Via de Sledevoort, ook een oude zandweg gaan we richting de Slikker Tap.

De Slikker Tap was vroeger een herberg, waar ook overnacht kon worden. De naam zou op de vroegere bestemming van de boerderij / herberg slaan.

Vijver Klein Zwitserland

Via een paadje langs de slootkant komen we bij het Romienendal, waar we de onze pauzeplek hebben. I.v.m. het grote aantal deelnemers is Gert Tankink nog speciaal weer naar huis geweest om voor extra koffie te zorgen, Gert bedankt!

We vervolgen de wandeling via een slootkant en komen zo op een vrij nieuw landgoed "Klein Zwitserland". Door gebruik te maken van speciale regelingen is ook dit landgoed ontstaan. Een dergelijk landgoed moet een gedeelte van het landgoed openstellen voor publiek. Op het landgoed is o.a. een vijver aangelegd en langs het paadje staan een aantal banken opgesteld om te kunnen genieten van de natuur in rondom de vijver. Aan de rand van de vijver is een mooie deken van verschillende mossen zichtbaar. Na een korte wandeling door het bos, komen we uit op een punt waar we mooi uitzicht hebben over de Aaltense es. De Aaltense es strekte zich uit vanuit de buurtschappen Barlo, vanaf de Zilverbeek, en Dale naar Aalten en is eeuwenlang van grote betekenis geweest voor de bewoners. Vermoedelijk waren er al vanaf 800 boeren actief. Dit uitgestrekte bouwland werd door meerdere boeren gebruikt voor het verbouwen van onder andere rogge. De boerderijen lagen aan de rand van de es. Ook burgers uit het dorp hadden stroken van de es in gebruik.

We wandelen nu weer richting de begraafplaats en via de Koningsweg komen we weer bij het startpunt van deze wandeling.

De gidsen Annet Elburg, Ben Boschker, Henk Mengers en Gerrit Heusinkveld kijken met een goed gevoel terug op deze wandeling en hopen dat alle deelnemers genoten hebben.

Aaltense Es

Plantenexcursies

AUTEUR: JAN DIRK FOCKER

Ook komend jaar excursies voor leden van KNNV en IVN

Het IVN Oost-Achterhoek en de KNNV Oost-Achterhoek organiseerden vorig jaar met succes plantenexcursies voor eigen leden. In 2018 gaan we daarmee door! Doel is meer kennis over planten te krijgen. Daarnaast willen we meer te weten komen over waarom planten nu juist op een bepaalde plek groeien en kijken we naar de samenhang in het landschap. Het gaat niet alleen om bijzondere planten. Het is ook verrassend om te zien wat een 'gewone berm' voor variatie te bieden heeft. Naast de excursies gaan we ook determineren in de zogenaamde 'werkstee' bij KNNV-organisator Fred Bos aan de Bochtsestraat 49 in Winterswijk. IVN-leden die de excursies organiseren zijn Els van Dijk en Thea Croese. Belangstellenden kunnen zich opgeven bij Jan Dirk Focker (IVN) (m.u.v. 26 mei), jandirk@focker.eu of Fred Bos (KNNV) ff.bos@zonnet.nl of 0543-515341.

De bijeenkomsten hebben elk een eigen thema met bijpassend excursiegebied.

Thema

Voorjaarsflora: Tenkinkbos

Bloeiende bermen: Landgoed 't Wolink

Bos/Heide: Stelkampsveld

Pioniersvegetatie: Needs Achterveld

Heide/veenmos: Muggenhoek

Dag en tijd

Vrijdag 27 apr 14.00 uur

Zaterdag 26 mei 14.00 uur

Zondag 10 jun 14.00 uur

Zondag 29 jul 14.00 uur

Zondag 2 sep 14.00 uur

Waar verzamelen

Ratumseweg/Hesselinkweg, Winterswijk

Parkeerplaats Dennenweg, Haarlo

N821 Borculo-Barchem, na 1,5 km linksaf Borculoseweg tot P

Fondsche brug, Lochuizen vanaf N824 Oude Deldensweg nabij splitsing met Achterveldweg

Ratumseweg/Sellinkweg, Winterswijk

Materiaal: In de werkstee zijn microscopen en een binoculair aanwezig. Deelnemers kunnen hun eigen flora gebruiken. Er zijn er ook voldoende aanwezig. Ook via Facebook en internet is veel op te zoeken. Verder zo mogelijk: loep en pincet.

Het Vragenderveen

AUTEUR: RON KRABBEN

Het vragenderveen is een groot restant van een uitgestrekt moeras in de gehele Achterhoek.

Het ontstaan hiervan gaat terug naar de vele ijstijden die over ons land heeft getroffen. Er heerste toen een toendra-klimaat met temperaturen van -40 en meer. Harde stormen hebben het zand weggeblazen en een dikke laag steentjes zijn overgebleven die men de laag van Beuningen noemt en vooral te zien is in de Dinkel in Lutte, -17500 en -25000 jaar geleden

Tijdens die ijstijden heeft vele malen het landijs ons landschap gevormd en heeft daarbij dikke pakketten keileem achtergelaten. Ook nu nog kan men in Vragender GEEN water oppompen omdat er op grote delen zo'n dikke keileemlaag ligt die varieert van enkele tientallen meters tot over de 100 meter dikte. Ook heeft het kruisende landijs heel veel grote morenen vanuit Schandinavië meegevoerd en die afgezet. Deze grond morenen waren de "voetzool" van het landijs.

De grote keien in Lichtenvoorde, Winterswijk, Meddo en Amersfoort zijn de grootste morenen die tot nu toe zijn aangetroffen.

Het veengebied is ontstaan in een pleistoceen dalsysteem

dat zo'n 70 meter diep was maar is opgevuld met fluvio-glaciale en periglaciale afzettingen. Veengroei is begonnen in het laatglaciaal.

In de late middeleeuwen is men begonnen met het afveenen en later is men gaan uitveenen. Daardoor ontstonden al die gaten en dijkjes, dijkjes moesten de boeren laten staan om ook boven in het veen de turf uit het veen te kunnen krijgen, allemaal op de nek.

De restanten daarvan zijn heden nog te zien en tijdens de excursies wordt hieraan aandacht besteed.

Hier zie je het Vragenderveen met in de gele rand de bufferzone welke tijdens de laatste ruilverkaveling Winterswijk west is toegevoegd. Het veencomplex is 300 M2 en de bufferzone 160m2.

(advertentie)

**RUIM 30.000 TECHNISCHE ARTIKELEN
UIT VOORRAAD LEVERBAAR**

**IJZERWAREN • TUIN EN PARK • CONSTRUCTIE
MECHANISATIE • TECHNIEK**

(advertentie)

Hendriks
Landschapsonderhoud
en de kleine tuin.

Dorpsstraat 85
7136 LJ Zieuwent
Tel: 0544-352043

Duurzaamheid in lentestemming

AUTEUR: KEES DE ROOIJ

Tijden van zaaien en oogsten, volgen elkaar met vaste regelmaat op. Zeker duurzaam! Zal het zo blijven?

De prille voorjaarszon deed mij op een lentebode hopen. Jawel, een enkele wilde bij op een hondsdravveldje. Vogels die al wat actiever werden. Een vroege reiger die hoopt op langs komende kikkers en padden. Verder ongewone stilte, overstemd door heilige koeien over het zwarte asfalt. Hoe zal het over enkele weken zijn?

Ik moest denken aan de oude schoolplaten van meester Koekoek. Bloemrijke weiden, hakhout en boomsingels. Het waren ware biotopen voor veldbloemen, insecten, vogels en soms een vos. Sloopjes vol planten en insecten. Dat is biodiversiteit, ook duurzaam!. En de landman, hij ploegde ook daar voort. De natuur was het huis voor plant, dier en mens. Eeuwen lang heeft de mens zich duurzaam omarmd gevoeld door de natuur. De natuur legt de economie veilige begrenzingen op waarbinnen zijn voortbestaan verzekerd is.

Machtige bedrijven, gesteund door een krachtige lobby en technisch inzicht, hebben zich los weten te rukken uit deze beschermende omarming. Alles van geld-waarde is buit. De consumptie-economie zorgt voor economische groei, stijgen van koersen en bankrekeningen, catastrofale klimaatveranderingen en leegplundering van de natuur. Maar het protest tegen dit soort roverspraktijken klinkt steeds luider en professioneler. Er ontstaan wereldwijde niet te keren duurzaamheidsbewegingen, met sterke lobby's.

Het oude gevarieerde cultuurlandschap is vervangen door uitgestrekte monoculturen. Voor insecten en vogels zijn het als woestijnen zonder voedsel. Soms geven paaltjes vogelnesten aan zodat er –tegen vergoeding- omheen gemaaid kan worden. Zouden de jongen voldoende voedsel en beschutting vinden op de afgemaaide vlakten? In ieder geval is er een schuldige aangewezen voor de teloorgang van de weidevogels: de vos!

Uiterst efficiënt zijn de z.g.n neonicotinoides als systeem-insecticide. De plant zelf blijft na een enkele behandeling voor altijd giftig, duurzaam giftig voor insecten en bijen.

Maar het goede nieuws is dat duurzaamheid in lentesfeer geraakt. Enkele lenteboden:

Groene actiegroepen zijn nu overlegpartners

Energietransitie is nu gemeengoed en heeft grote economische mogelijkheden

Actie steenbreek. Steeds meer gemeenten doen mee met het vervangen van steen en asfalt door struiken en groen.

One way to planetproof is een milieukeurmerk waar inmiddels bijna alle grootgrutters zijn aangesloten en ook steeds meer tuinders en fruitboeren. Doel is het milieu zo weinig mogelijk te belasten en zorgen voor goede bodem en meer natuur op de bedrijven.

Sinds kort is het landelijk deltaplan voor herstel van de biodiversiteit in de maak door boeren, natuurorganisaties, wetenschappers en het bedrijfsleven samen.

Tenslotte een krantenreportage over biologische bestrijding van de fruitmot.

Op basis van weer-gegevens wordt het exacte moment berekend waarop de fruitmot gaat vliegen. Dan wordt automatisch sekslofstof (feromonen) in de boomgaard verspreid waardoor mannetjes de vrouwtjes niet meer weten te vinden zodat die onbevuchte eitjes leggen. High tech in de biologische teelt!

Het is een boeiende tijd waarbij duurzaamheid een steeds diepere invulling krijgt en een niet meer weg te denken factor in het maatschappelijk debat. Ook IVN voert deze invulling.

Agenda

Zondag 15 april 2018 IVN/KNNV Oost-Achterhoek

Wandeling Winterswijk: Oude zandwegen.

Aanvang: 14.00 uur.

Startplaats: parkeerplaats Stranbad, Badweg 6, 7101 JZ Winterswijk.

Zondag 22 april 2018 KNNV Oost-Achterhoek

Vogelexcursie De Haart in Aalten.

Vertrek: 09.00 uur vanaf VVV-kantoor Winterswijk.

Startplaats: B&B Groene pleisterplaats Buninkdijk 12, Aalten.

Dinsdag 24 april 2018 IVN Oost-Achterhoek

Workshop vogelherkenning voor de beginnende vogelaar.

Tijd: 19.30 - 21.30 uur.

Locatie: Kruidenhof te Mallem, Mallumse Molenweg 39, 7152 AT Eibergen.

Zaterdag 28 april 2018 IVN Oost-Achterhoek

Excursie vogelherkenning voor de beginnende vogelaar.

Aanvang: 07.00 uur.

Startplaats: Parkeerplaats Peddedijk/Niekerkweg, Haaksbergen.

Zondag 29 april 2018 KNNV Oost-Achterhoek

Jubileumwandeling Ratum.

Vertrek: 14.00 uur vanaf VVV-kantoor Winterswijk.

Woensdag 9 mei 2018 IVN/KNNV Oost-Achterhoek

Thema-avond: Ontwikkeling van de vogelstand schreeuw om basiskwaliteit van het landschap!

Aanvang: 20.00 uur.

Locatie: Den Diek, Dijkstraat 30, 7131 DP Lichtenvoorde.

Entree: € 5,00 (leden IVN/KNNV € 3,00) inclusief 1 consumptie.

Zondag 13 mei 2018 IVN NMA

Wandeling Landschap Het Nijenhuis bij Almen.

Aanvang: 14.00 uur.

Startplaats: De kerk van Almen.

Zondag 20 mei 2018 IVN Oost-Achterhoek

Wandeling Vragenderveen.

Aanvang: 14.00 uur.

Startplaats: Parkeerplaats Maneschijnweg, 7134 PJ Vragender.

Zondag 3 juni 2018 IVN Oost-Achterhoek

Kunst in en uit de natuur in Aalten.

Aanvang: 14.00 uur.

Locatie: Definitieve locatie bij opgave (zie website).

Zondag 10 juni 2018 IVN NMA

Familiewandeling Almen langs de Berkel.

Aanvang: 10.30 uur.

Startplaats: Parkeerplaats bij het zwembad in Almen.

Woensdag 13 juni 2018 IVN/KNNV Oost-Achterhoek

Thema-avond: Waterkunstwerken.

Aanvang: 20.00 uur.

Locatie: De Huve, Grotestraat 52, 7151 BD Eibergen.

Entree: € 5,00 (leden IVN/KNNV € 3,00) inclusief 1 consumptie.

Zondag 17 juni 2018 IVN Oost-Achterhoek

Wandeling Grijs Veld: Nieuwe natuur.

Aanvang: 14.00 uur.

Startplaats: Kloosterstraat 5, 7137 MZ Lievelede.

Donderdag 28 juni 2018 IVN NMA

Avondwandeling Landgoed Beekvliet bij Borculo.

Aanvang: 19.00 uur.

Startplaats: bij het witte huis "Jachtlust" halverwege Borculo en Barchem (IVN borden).

Zondag 8 juli 2018 IVN NMA

Fietstocht: Landschappentocht.

Aanvang: 14.00 uur.

Startplaats: Parkeerplaats bij landgoed Ampsen.

Wandeling 15 juli 2018 IVN/KNNV Oost-Achterhoek

Vogels rond de Kieft in Aalten.

Aanvang: 14.00 uur.

Startplaats: Kiefteweg 8, 7121 LX Aalten.

Zondag 12 augustus 2018 IVN NMA

Wandeling Landgoed het Zelle.

Aanvang: 14.00 uur.

Startplaats: De 7-sprong kasteel Zelle, nabij Ruurloseweg 92, 7255 MB

Hengelo.

Zondag 19 augustus 2018 IVN Oost-Achterhoek

Wandeling Needse Achterveld: Bloeiende heide.

Aanvang: 14.00 uur.

Startplaats: Parkeerplaats Visschemorsdijk, net over de Buursebeek parkeerplaats links.

Voor de activiteiten van de KNNV Oost-Achterhoek verwijzen we naar hun website (zie hieronder).

Zie ook de actuele agenda's op:

www.ivn.nl/oost-achterhoek

www.knnv.nl/oost-achterhoek

www.ivn.nl/afdeling/noord-midden-achterhoek

BURO @LLOU

TUIN & LANDSCHAPSONTWERP

- Tuinontwerp voor particulieren, instellingen en bedrijven.
- (Her)inrichting van boerenerven.
- Landschapsplannen.
- Cursussen.
- Advies.

www.burocollou.nl

Buro Collou is een **ontwerpbureau** dat zowel grootschalig als kleinschalig werkt. Grootschalig in de vorm van bijvoorbeeld **landschapsplannen** en kleinschalig in de vorm van **tuinen** voor particulieren en instellingen. Natuur en milieu zijn in alle gevallen belangrijk voor de ontwerpkeuzes. Streekeigen beplanting, landschappelijke context en duurzame materialen zijn het uitgangspunt. Buro Collou maakt (her)inrichtingsplannen voor boerenerven, bijvoorbeeld in het kader van functieverandering, waarbij het streekeigen karakter van huis en erf voorop staat.

Looweg 10 7152AL Eibergen 0545-479765 jac@burocollou.nl
www.burocollou.nl

Buro Collou is aangesloten bij vereniging 'Wilde Weelde' vakgroep natuurlijke omgeving.

Buro Collou draagt het IVN een warm hart toe.

